

ב. מבואר בברייתות שמעלים מתרומה או חלה דרבנן לחלה או תרומה דאורייתא. התוס' (ד"ה נאמן) כתבו בתירוץ אחד שזהו רק למאן דאמר אין מעלים מתרומה ליוחסין, אבל למאן דאמר מעלים, אין מעלים מתרומה דרבנן לתרומה דאורייתא. ועוד צדדו לומר שלפי שניהם מעלים מתרומת דגן תירוש ויצהר בא"י אפילו היא מדרבנן לחלה דאורייתא, אבל מתרומת חו"ל או תרומת פירות דרבנן אין מעלים לתרומת א"י אפילו היא דרבנן.

ג. רבי אמי העלה אדם לכהונה על פי עדות שקרא ראשון בבית הכנסת ואחריו קרא לוי. וכן רבי יהושע בן לוי העלה ללויה עפ"י עדות שהיה קורא שני לאחר הכהן.

כתבו פוסקים אחרונים: עתה שאין בודקים אחר העולה לתורה, גם כשאינו מוחזק וידוע לנו כלל, אפשר שאין להעלותו למעשר על פי זה. אך יש אומרים שבזמן שאין מיוחסים כלל, יש ליתן מעשר למוחזק כלוי אפילו אינו מיוחס.

ד. רבי העלה בן לכהונה על פי אביו שהעיד שהוא בנו וכהן. ודוקא להאכילו לתרומה שבידו הדבר, אבל לא להשיאו אשה (פירוש, אינו מצטרף עם אחר להשיאו אשה כיון שהוא קרוב. תוס'). רבי חייא סובר שאין להעלות על פי עדות קרוב מלבד במסיה לפי תומו, וכמעשה ברבי שהעלה אדם שהסיה לפי תומו שבהיותו תינוק ויוצא מבית הספר (היא עדות שאינו עבד (תוס'). אבל בלא"ה חוששים שמא הוא עבד וכד'. ואפשר דוקא כאן חוששים משום שהוא עצמו אינו יודע ביחוס משפתחו. ע' שעה"מ איס"ב כ,ה), טיהרוהו והאכילוהו תרומה.

א. במשנת קדושין (ע"ט): מוכח שאין אדם נאמן על בניו להאכילם תרומה. ורבי חולק על אותו תנא. ואפשר שאותה משנה הולכת בשיטת רבי יהודה שמעלים מתרומה ליוחסין, לכך אין מעלים לתרומה על פי עד אחד. וגם לא על פי קרוב, אפילו בצירוף עד כשר. (עפ"י תוס').

ב. יש לשמוע מדברי התוס' (כו. ד"ה במסיה), שלמאן דאמר מעשר ראשון מותר לזרים, אין האב נאמן להעיד על בנו שלוי הוא להאכילו במעשר, שהרי אין בידו לעשות שיחלקו לו מעשר).

דף כו

- מג. א. האם מחזיקים אדם לכהונה על פי עדות עצמו המסיה לפי תומו?
 ב. האם חלוקת מעשר ראשון ואכילתו מהוה חזקה לכהונה או ללויה?
 ג. איזהו 'ערער' שבכחו להוריד אדם מחזקת כהונה?
 ד. מה הדין כשיצא קול על כהן מסוים שהוא חלל, ואחר כך בא עד אחד והכשירו, ואח"כ באו שני עדים לפסלו, ושוב בא עד והכשירו?

א. מחזיקים אדם לכהן להאכילו בתרומה על פי עדותו במסיה לפי תומו, כאמור. [ומבואר במקום אחר (ב"ק קיד:) דהיינו דוקא בתרומה דרבנן (כגון תרומת חו"ל או שאר פירות. תוס' כה:), אבל בתרומה דאורייתא אינו נאמן].

ב. למאן דאמר מעשר ראשון מותר לזרים, והוא הדין לחלל, אין אכילת מעשר מהוה ראייה כל כהונה או לוייה, אבל אם נותנים לו בתורת חלוקה הרי זו חזקה ללויה או לכהונה. ואפילו לדברי רבי אלעזר בן עזריה שאמר מעשר ראשון אף לכהן, ולאחר שקנס עזרא ללויים שלא עלו, הריהו ניתן רק לכהנים, אעפ"י כ' לפעמים יארע שנותנים אותו גם ללוי, ועל כן אין ראייה מחלוקת מעשר על כהונה. ואולם אם ידוע על פלוני שבן כהן הוא אלא שיצא עליו קול שהוא בן גרושה או חלוצה — אם יש עדות שחילקו לו מעשר, הרי זו חזקה על כשרותו.

ג. אמר רבי יוחנן, דברי הכל אין 'ערער' פחות משנים, אבל עד אחד אין בכחו להוריד אדם מחזקת כשרותו. ואולם אם יצא עליו קול שהוא פסול — מורידים אותו עד שיבדקו הדבר. כתב מהר"ל (נתיבות עולם — נתיב הלשון ט), שהורדה זו אינה אלא עד שיבורר הדבר בזמן הקרוב, ואם לא נתברר כלום — לא נפסל.

ד. כאמור, יצא על אדם קול פסול — מורידים אותו מכהונתו. בא עד אחד והכשירו — עולה לחזקתו הראשונה. ואם באו שני עדים ופסלוהו — מורידים אותו. ואם בא לאחר מכן עד נוסף והכשיר — פירשו בגמרא שבזה נחלקו רשב"ג ורבי אליעזר במשנתנו, אם עולה שוב לכהונה אם לאו, והשאלה היא האם חוששים לזלוזל בית דין בכך שמורידים ומעלים אותו בחזרה. ורב אשי פירש שנחלקו אם שני העדים המכשירים מצטרפים זה לזה או כיון שלא העידו ביחד בבית דין אינם מצטרפים, ובמחלוקת רבי נתן וחכמים, [אבל משום זילותא דבי דינא אין לחוש, שאם כן הלא היה להם לחלוק אף בתרי ותרי].
א. לדברי ר"י, רק בתרומה דרבנן יש להכשיר בתרי ותרי [ולמאן דאמר תרי ותרי ספיקא דרבנן]. שהקלו בה משום שמהתורה מעמידים אותו על חזקתו, אבל בתרומה דאורייתא לא. וריב"ב חילק שאם באו תחילה עדים הפוסלים, שוב אין מעמידים אותו בחזקתו כשבאו שנים המכשירים, ורק אם קדמה העדות המכשרת, נשאר הוא בחזקתו. ויש סוברים שהחזקה מועילה אפילו כלפי דינים דאורייתא. וע' באה"ע ג, ז.
ב. הגרע"א צידד שאפילו בעד אחד שפסל לאחר שעד אחר הכשיר והעלהו — פסול, שעד אחד בהכחשה לאו כלום הוא וממילא מתבטלת החזקה הראשונה בגלל הקול.

דפים כו — כז

מד. האשה שנחבשה או הורהנה ביד עובדי כוכבים — האם היא מותרת לבעלה ולכהונה?

האשה שנחבשה ביד עובדי כוכבים — על ידי ממון (שהיו נושים בה או בבעלה), מותרת לבעלה, כי יראים להפסיד ממוןם ואינם מפקירים אותה. ואמר רב: לא שנו אלא שיד ישראל תקיפה על עכו"ם, אבל ידם תקיפה אפילו על ידי ממון אסורה לבעלה (אא"כ יש לה עד המעיד שלא נטמאה. רמב"ם איסור"ב יח, ל). נחבשה על ידי נפשות, ופירש רב כגון נשות הגנבים ולוי פירש כגון אשתו של בן דונאי (רוצה היה) — אסורה לבעלה. אמר חזקיה: והוא שנגמר דינן להריגה. ורבי יוחנן אמר: אעפ"י שלא נגמר דינן להריגה. וכן אם הורהנה (מדעת, והגיע הזמן ולא נפדית והרי היא של עכו"ם בדיניהם. רש"י) — אם אין עדים מעידים אותה שהיא טהורה, הריהי אסורה.

א. לרש"י ותוס', האשה שנחבשה אסורה אף לבעלה ישראל [ועל ידי ממון — כתבו התוס' שמותרת אף לכהן]. ודעת הרמב"ם הרמב"ן ועוד שאינה אסורה אלא לכהן ואין חוששים שמסרה עצמה ברצון.

ב. נחבשה שלא על עסקי ממון ולא על נפשות — לבעלה ישראל היא מותרת, ולכהן — יש מן הראשונים שכתבו לאסור, שכן נראה ממסקנת הסוגיא (בע"ז), שרק בממון מתירא השבאי על הפסד ממוןו ונמנע. ויש שכתבו שכן הוא מדינא דגמרא אבל עתה הם מתיראים מעונש ערכאותיהם. ויש שאסרו רק בזמן מרובה ולא ביחוד מועט. ויש שכתבו שמותרת בכל אופן.